

Regionale inkomensontwikkeling

Auteur(s):

CBS

Hans Kasperski, de cijfers in dit artikel zijn afkomstig uit de regionale inkomensstatistiek
Verschenen in:

ESB, 84e jaargang, nr. 4190, pagina 139, 19 februari 1999

Rubriek:

Statistiek

Trefwoord(en):

economie, samenleving

Bij regionale economische cijfers gaat het vaak om de groei van de productie (het regionale bnp). In deze bijdrage kijken we naar het besteedbaar inkomen, dat wil zeggen het inkomen dat verdiend wordt door inwoners van een gebied - ook als ze in een andere plaats werken.

Verschillen zijn afgenomen

De regionale verschillen in besteedbaar inkomen zijn kleiner geworden. Direct na de Tweede Wereldoorlog was het gemiddeld inkomen in West-Nederland zes procent hoger dan het landelijk gemiddelde, en in de overige landsdelen vier tot negen procent lager. Tussen 1960 en 1978 is de inkomensgroei in West-Nederland sterk achtergebleven bij die in de overige landsdelen ([tabel 1](#)). Een belangrijke oorzaak van deze afname van verschillen is dat het inkomen van de ontvangers van een uitkering of pensioen vanaf de jaren vijftig aanvankelijk sneller steeg dan dat van de toenmalige beroepsbevolking. Daarnaast waren er economische factoren, zoals een grotere spreiding van industrie en een betere infrastructuur.

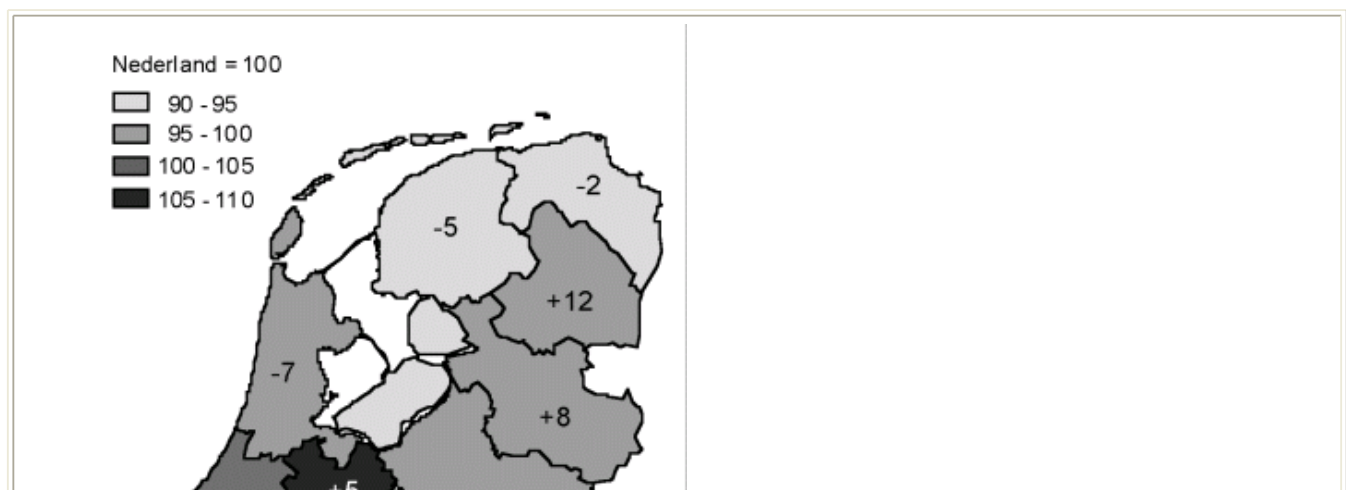
Tabel 1. Inkomensontwikkeling per landsdeel en provincie

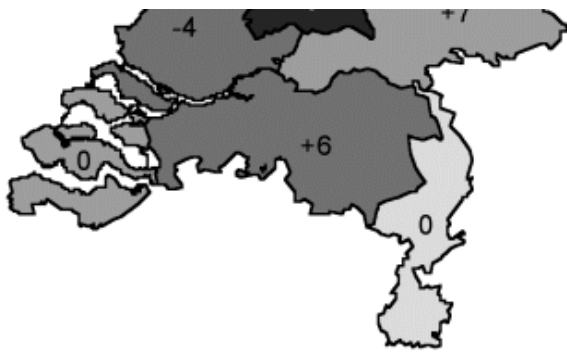
	1946	1960	1978	1996
Nederland	100	100	100	100
<i>Landsdeel</i>				
Noord	93	92	95	94
Oosta	91	93	97	98
West	106	107	103	102
Zuidb	96	95	99	100

a. exclusief Flevoland; b. inclusief Zeeland

Sterk afwijkende ontwikkeling per provincie

Kijken we niet naar landsdelen maar naar provincies ([figuur 1](#)), dan is er van een afname van de verschillen geen sprake meer. In Noord-Nederland is de relatieve positie van Drenthe verbeterd, maar die van Groningen en Friesland juist slechter geworden. Groningen is vanaf de jaren zeventig de provincie met het laagste inkomen (index = 91).

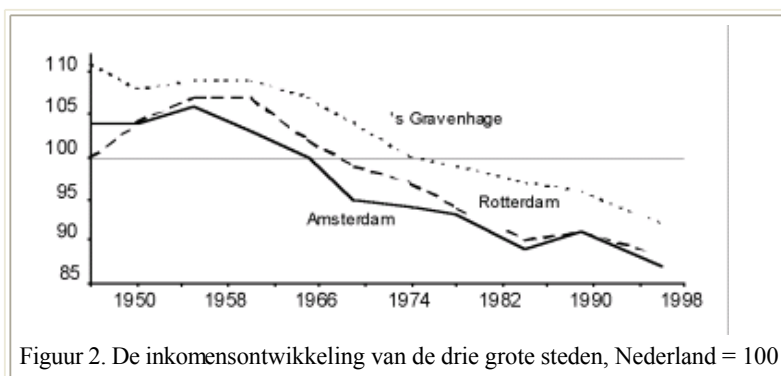

Figuur 1. De inkomenspositie van Nederlandse provincies in 1996 (grijstinten, Nederland = 100), en de toe- of afname van dit indexcijfer tussen 1946 en 1996 (cijfers in de provincies)

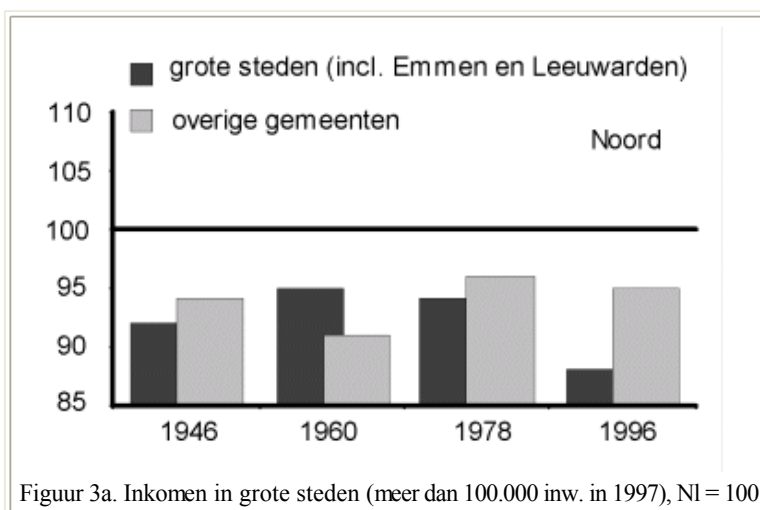
Ook in West-Nederland loopt de ontwikkeling uiteen. In Noord- en Zuid-Holland is het gemiddeld inkomen gedaald ten opzichte van het landelijk gemiddelde, terwijl in Utrecht het inkomen verhoudingsgewijs is toegenomen. Dit is voor een groot deel toe te schrijven aan het vertrek van de rijkere huishoudens uit de grote steden naar kleinere gemeenten in de provincie Utrecht.

Achteruitgang grote steden

Kenmerkend voor de regionale inkomensontwikkeling in de afgelopen vijftig jaar is de geleidelijke relatieve achteruitgang van de grote steden. Was het inkomen hier in 1960 nog twee procent hoger dan het landelijk gemiddelde, in 1996 was het zeven procent lager. Deze inkomensachteruitgang is begonnen in de grote steden van West-Nederland (figuur 2). Vanaf het eind van de jaren zeventig is verhoudingsgewijs ook het inkomen in de grote steden in Noord- en Oost-Nederland gedaald. Dit is te zien in figuur 3a, figuur 3b, figuur 3c en figuur 3d. Deze verschuivingen zijn vooral toe te schrijven aan suburbanisatie: de trek naar omliggende gemeenten van mensen met een hoger inkomen. Van de grote steden buiten West-Nederland zijn de laatste dertig jaar met name Arnhem en Groningen achtergebleven. Voor Apeldoorn, Haarlemmermeer en Zoetermeer geldt het tegenovergestelde.

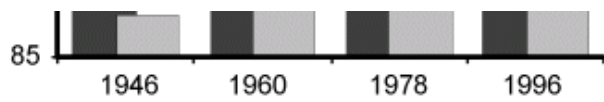

Figuur 2. De inkomensontwikkeling van de drie grote steden, Nederland = 100

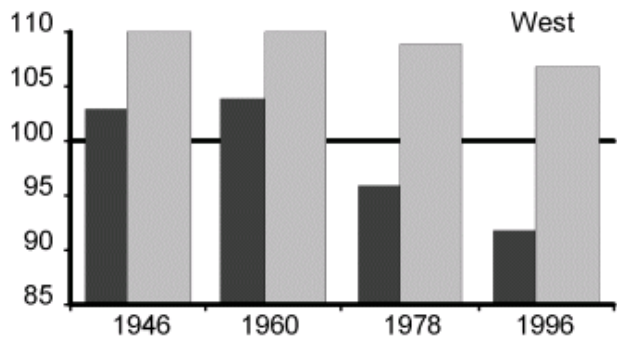

Figuur 3a. Inkomen in grote steden (meer dan 100.000 inw. in 1997), NI = 100

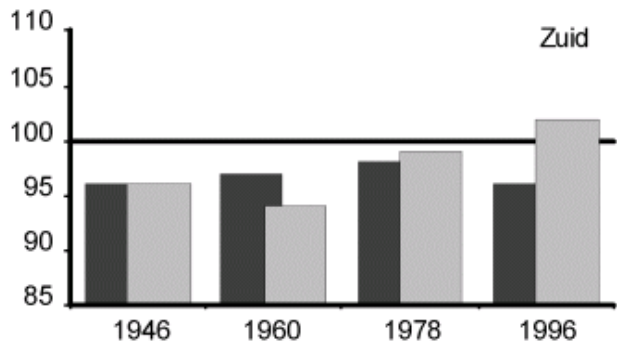

Figuur 3b. Inkomen in overige gemeenten, Oost, NI = 100

Figuur 3c. Inkomen in overige gemeenten, West, NI = 100

Figuur 3d. Inkomen in overige gemeenten, Zuid, NI = 100